

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12886

Tarih : 24.07.2025

31681

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Salihe AYDENİZ

Mardin Milletvekili

TBMM İdare Amiri

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamında Fırat Nehri'nden Mardin'e uzanan sulama kanalının Derik ilçesi Üçyol mevkiinde yapımı süren bölümünde, 21 Temmuz 2025 tarihinde çökme meydana geldiği kamuoyuna yansımıştır. Çökme sonucunda kanalda bulunan binlerce metreküp su tarım arazilerine ve yola akmış, ekili arazilerde zarara neden olmuştur.

Yaşanan olay sonrası Devlet Su İşleri (DSİ) ekiplerinin bölgeye sevk edildiği, kanaldaki suyun tamamen boşaltılmasının ardından müdahale çalışmalarına başlandığı, ayrıca zarar tespit komisyonunun çağrıldığı ve çiftçilerin zararının belirlenmesi için çalışma başlatıldığı belirtilmiştir.

GAP gibi büyük ölçekli kamu yatırımlarında meydana gelen yapısal sorunlar, yalnızca teknik kusurlarla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda projenin yıllardır tamamlanamamış olması ve sulama hizmetlerinin yüksek maliyetlerle sunulması nedeniyle çiftçiler üzerinde ekonomik baskı yaratmaktadır. Sulama sistemlerinin kamusal bir hizmet niteliği taşıması gerekirken, artan su tarifeleri birçok üreticinin üretimden vazgeçmesine ya da maliyet altında ezilmesine yol açmaktadır. Projenin ilerlememesi ve mevcut altyapının sürdürülemez koşullarda işletilmesi, bölge tarımı açısından çok yönlü mağduriyetleri beraberinde getirmektedir.

Bu bağlamda;

1. GAP kapsamında Mardin'in Derik ilçesi Üçyol mevkiinde yapımı süren sulama kanalında Temmuz 2025'te meydana gelen çökmenin teknik nedeni nedir?
2. Söz konusu kanal hattının yapımını üstlenen yüklenici firma veya firmalar kimlerdir? Bu firmaların ihaleye giriş koşulları ve teknik yeterlilik belgeleri kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
3. Kanalin çökmesine ilişkin yüklenici firma veya sorumlu teknik ekip hakkında herhangi bir idari ya da hukuki işlem başlatılmış mıdır?
4. Çökme yaşanan hatta DSİ veya ilgili teknik ekipler tarafından daha önce düzenlenmiş herhangi bir denetim veya kontrol raporu mevcut mudur? Varsa bu raporlarda herhangi bir risk ya da eksiklik tespit edilmiş midir?
5. Söz konusu olay nedeniyle zarar gören tarım arazilerinin toplam büyüklüğü ve zarar gören çiftçi sayısı nedir?
6. Zarar tespiti amacıyla kurulan komisyonun çalışmaları hangi aşamada? Zarar gören çiftçilere yönelik ödeme yapılacaksa kapsam ve takvimi nedir?
7. Yaşanan bu olay, GAP kapsamında yürütülen sulama altyapılarının genel güvenliği açısından bir değerlendirme süreci başlatılmasına neden olmuş mudur?
8. DSİ'nin GAP projelerine ilişkin denetim, kontrol ve geçici kabul prosedürleri hangi sıklıkla uygulanmaktadır? Bu uygulamaların Mardin özelindeki sonuçları nelerdir?
9. Kanalin çökmesi sonucu oluşan zararların sigorta kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususunda Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?
10. Projenin teknik altyapısında eksiklik tespit edilmesi durumunda kamu zararının yüklenici firmalara rücu edilmesine ilişkin süreçler işletilmiş midir?
11. GAP kapsamında Mardin ili genelinde devam eden sulama projelerinde bugüne dek kaç adet çökme, çatlak, sızıntı veya arıza vakası kaydedilmiştir?
12. GAP projeleri kapsamında Mardin ilinde yapımı tamamlanan, yapımı devam eden ve durmuş olan sulama altyapı yatırımlarının toplam sayısı nedir?

13. GAP projesinin Mardin sınırları içindeki tamamlanma oranı nedir? Projenin durduğu alanlar hangi gerekçeyle tamamlanamamıştır?
14. GAP'ın tamamlanmayan bölümleri nedeniyle sulama erişimi sağlayamayan çiftçi sayısı ve tarım alanı miktarı nedir?
15. GAP projelerinin tamamlanmamasının üretim hacmi, ürün çeşitliliği veya rekolte üzerinde etkisine dair Bakanlığınızın elinde veri bulunmakta mıdır?
16. Son 5 yıl içerisinde Mardin genelinde sulama hizmetlerine uygulanan su tarifeleri yıllara göre nasıl değişmiştir?
17. Sulama altyapısı tamamlanmadığı halde, çiftçilerden altyapı katkı payı veya sulama hizmet bedeli alınıyor mu? Alınıyorsa bu uygulamanın yasal dayanağı nedir?
18. Sulama hizmetlerine yönelik artan maliyetler nedeniyle üretimden çekilen ya da faaliyetlerini sınırlayan çiftçilerin sayısına ilişkin bir veri çalışması yapılmış mıdır?
19. Yüksek sulama maliyetlerinin çiftçiler üzerindeki etkilerini azaltmaya yönelik Bakanlığınız veya DSİ tarafından uygulamaya konulmuş herhangi bir destek, sübvansiyon veya tarife indirim programı mevcut mudur?
20. Mardin genelindeki GAP projelerine dair son beş yıla ait denetim, kontrol ve harcama raporları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?